

...oh, da, i matematičarka.

Ako ste dosad pratili naše intervjue, lako ste mogli steći dojam da iznimni studenti matematike ili fizike koje smo vam predstavili znaju čime se žele baviti u životu još otkako su izašli iz pelena i k tome su usmjeravali čitavo svoje školovanje. No, što ako vam matematika "ide", ali vam nije na kraj pameti da je odaberete kao svoje buduće zanimanje ili čak studij? Zanima vas, ali zanima vas i još desetak drugih stvari? Ili ste talentirani za gotovo sve čega se primite, kao moja sugovornica? Zaista, kako je to biti posebno nadareno dijete, i to ne samo na jednom području? Kako to izgleda i kako na kraju odabrati, ispričat će nam nova *PlayMath*-ova gošća, jezičarka, logičarka, bridžistica, kazalištarka ... oh, da, i matematičarka ... AZRA TAFRO.

"Bila sam uvjeren da nikad neću studirati matematiku"

▷ *Netko tko prvi put razgovara s tobom, lako bi zaključio da se iza tog živahnog smijeha, razgovorljivosti i spremnosti na šalu krije sve samo ne matematički um.*

Općenito gledano, ja sam zaista "društvenjak" - kojem slučajno leži matematika. ◀

▷ *Kako si uplovila u matematičke vode?*

Oh, jednostavno (*smijeh*) Učiteljica me poslala na školsko natjecanje u četvrtom razredu, a meni se sviđelo natjecati se i pobjeđivati. Na županijskoj sam razini imala nesreću što je sa mnom u generaciji bio Marko Živković (nepobjedivi prvi sugovornik *PlayMath*-a, sjećate ga se? ☺) pa sam od nade da ću osvojiti županijsko, a da o državnom natjecanju i ne spominjemo, morala odustati. ◀

▷ *No, rezultati ne zvuče ni izdaleka skromno kao tvoja priča.*

Pa recimo. Sudjelovala sam na svih šest državnih natjecanja i dvaput na Mediteranskom, s kojeg imam i brončanu medalju. ◀

Slika 8. *Državno je dobro prošlo – Azra u ulozi mentora*

▷ *Međutim, čitavo to vrijeme bavila si se i drugim predmetima.*

Svakako. U trećem razredu osvojila sam prvo mjesto na državnom natjecanju iz logike; redovito sam se natjecala i iz njemačkog, hrvatskog, povremeno i kemije ili tako nečeg... ◀

▷ *Misliš li da si takvim širenjem interesa možda naštetila nekom području u kojem si mogla biti još bolja da si se više njime bavila?*

Bilo je ljudi tijekom mog školovanja koji su mi sugerirali da bih se trebala usredotočiti na matematiku i zaposlaviti ostalo što me zanima jer bih u tom slučaju bila mnogo uspješnija i brzo napredovala. Nikako im nisam mogla objasniti kako smatram da sam kao matematičarka zaista dostigla svoj vrhunac te da dodatni sati rada neće zaista ništa promijeniti. Bila bi šteta odbaciti nešto što me veselilo kako bih napredovala u nečemu što velik dio školovanja i nije bio moj primarni interes. ◀

▷ *Hoćeš reći da se nisi mislila baviti matematikom od samih početaka?*

Nisam se ja mislila baviti matematikom ni veći dio srednje škole (*smijeh*). Zato me ljuti ovo što se dogodilo sa srednjoškolskim natjecanjima, kojima se termini održavanja sve više preklapaju, te se tako sili natjecatelje da biraju. Pod glupom izlikom "Neka se da prilika i drugima" skriva se zapravo nedostatak novca, ali rezultat toga je poticanje prosječnosti i guranje u prvi plan učenika koji to možda ne zaslužuju. Lako je biti prvi iz, ne znam, informatike, ako su ti četvorica glavnih konkurenata ipak odabrala natjecanje iz matematike. Kako se samo usuđuju biti najbolji u nekoliko područja koja ih zanimaju, zamisli samo, pa hajd'mo mi njih ograničiti kako god možemo.

Rezultat je toga da je učenik zapravo vrlo rano prisiljen birati i usredotočiti se na ono što ga zanima jer su natjecanja u ne baš zanemarivom dijelu i ulaznica za fakultet. A kako netko s 14 ili 15 godina može znati što želi raditi do kraja života? Da je mene netko natjerao da tako izaberem na početku srednje škole, matematika uopće ne bi došla u razmatranje. ◀

Kad ekonomisti ne znaju matematiku...

▷ *A ipak si se skrasila na PMF-u.*

Otkrila sam financijsku matematiku. Ne, iskreno, da nisam znala za postojanje tog smjera i mogućnosti koje mi on pruža, zaista ne bih upisala matematiku. To što sad studiram i financijsku i teorijsku matematiku, druga je stvar. ◀

▷ *I kako to funkcionira? Kao da studiraš na dva različita fakulteta, ili ... ?*

Dugo sam se bavila idejom upisivanja još jednog fakulteta, ali shvatila sam da mi je to fizički neizvedivo. Ovako možda imam 17 ispita na godini, ali barem se ne moram maknuti iz zgrade ☺ Inače, cijela je priča počela kad sam shvatila da je mnogo kolegija koje sam htjela upisati kao izborne na financijskoj zapravo obavezno na teorijskoj, i obratno. Pa rekoh, ako bih sve to ionako upisala, zašto ne na drugom smjeru? Morala sam predati posebnu molbu i dobiti kojekakva odobrenja, ali nije bilo većih problema. ◀

▷ *Znači li to da ćeš imati i dvije diplome?*

Napišem li i obranim dva diplomatska, svakako. ◀

▷ *Jesi li, općenito gledano, zadovoljna fakultetom?*

Jesam, vrlo. Profesori su susretljivi, pristupačni i vrlo razumni, uvijek za dogovor. Jedini je problem manjak kapaciteta zbog previsokih upisnih kvota, što rezultira smještanjem 120 studenata u predavaonicu za njih 80-90. Možda bi, kad bi ih netko prisilio da drže predavanja u 8 ujutro ili do 10 navečer, profesori iduće godine razmislili o kvoti koju određuju. No, jasno mi je i da je fakultetu potreban novac. Sve u svemu, sposoban student koji zna iskoristiti resurse i prilike koje mu se nude neće imati nikakvih problema. ◀

▷ *A što financijski matematičari zapravo rade?*

Manje-više isto što i ekonomisti, zapošljavaju ih u raznim bankama, osiguravajućim društvima i slično; s tom razlikom što su cjenjeniji i tražniji od ekonomista budući da su bolje potkovani u znanstveno-tehničkom smislu. Možda zvuči grubo, ali prosječan ekonomist zaista je rijetko i dobar matematičar, a matematika je u suvremenoj ekonomiji nezamjenjiva. Najbolje to poštovanje jednih prema drugima primjećuješ kod profesora s Ekonomskog fakulteta koji nama drže neke kolegije, a koji uopće nisu sigurni što da misle o studentima kojima ne moraju veći dio predavanja objašnjavati matematičke zahvate koje je većina nas svladala još u srednjoj školi. ◀

▷ *Planovi za budućnost?*

Doktorirat ću finacijsku matematiku, možda do toga nekoliko godina budem asistent na fakultetu. . . Asistenata uvijek nedostaje - posao je zapravo i namijenjen tome da te dovede do doktorata - samo što ministarstvo nema novca za njih. Što ću nakon toga, to još uvijek ne znam. Znam samo što ne želim: zakopati se do kraja života na jedno radno mjesto, ma kako dobro plaćeno bilo, bez mogućnosti napredovanja ili promjene okruženja. Također ne želim raditi zakopana u nekom uredu a da ne vidim živo biće po cijeli dan. Hoću raditi s ljudima. ◀

▷ *Baviš li se možda mišlju da odeš na postdiplomski u inozemstvo?*

Ukaže li mi se prilika negdje na engleskom govornom području, ne vidim zašto ne. ◀

Igra i sport

▷ *Čime se zabavljaš u slobodno vrijeme?*

Čitam, pratim nekoliko TV-serija, jednom tjedno igram bridge. . . ◀

▷ *Čekaj, čekaj. Bridge?*

Bridge je kartaška igra koju igra jedan par protiv drugog. Nećemo sad o pravilima, prekomplikirano je. ◀

▷ *Znam, hvala, i ja sam pokušala. Nego, zašto ti se sviđa bridge?*

Zato što se radi o misaonoj igri koja od tebe traži maksimalnu koncentraciju i upornost, faktor sreće je smanjen na minimum jer je ono što znaš i kvaliteta kojom igraš presudno - dobar bridžist uvijek može pobijediti slabijeg protivnika s jačim kartama. Međutim, za razliku od, recimo, šaha, bridge je ipak društvena igra jer se igra u paru i to strahovito utječe na njezin rasplet. Dobar igrač u paru s kojim se ne slaže ili ne razumije proći će loše, apar koji dobro funkcionira zajedno, čak i ako sami igrači nisu toliko kvalitetni, može daleko dogurati. ◀

▷ *Sudjeluješ li na turnirima?*

Samo jednom tjedno, nedjeljom, kad igraju uglavnom umirovljenici. Zapravo pokušavam - što je relativno neobično jer sam izraziti natjecateljski tip, volim sam osjećaj natjecanja, volim pobjeđivati, bolje funkcioniram pod pritiskom - bridge ne promatrati tako. To je samo igra i nikome o njoj ne ovisi život. Ahri (Tomislav Gracin, još jedan matematičar i bivši učenik *Pete*, op.a.) i ja jedini smo par tamo koji se ne svađa. Ne bi vjerovala čega sve ima, ljudi ustaju nakon prvog kruga i bijesno odlaze. . . i, naravno, turnir ne može dalje jer fali jedan igrač. ◀

▷ *Hm. . . ovo nisam namjeravala pitati, ali previše sam znatiželjna. Je li istina da si kao djevojčica bila prilična TV-zvijezda?*

O, jao (*smijeh*). Pa da, moglo bi se reći da jesam. ◀

▷ *Što, kako, kada, gdje, s kim. . . ?*

Bucka, Ivica i Darko vodili su prije Malavizije na Z3 emisiju i tijekom snimanja primali djecu u studio. Mi smo blizu stanovali pa me mama umjesto u igraonicu odvodila tamo. I zbilja je bilo zabavno, s obzirom da nisam imala nikakav poseban zadatak, jedino ako bi se dogodila kakva 10-minutna rupa u programu, mene bi nešto pitali pa bih ja brbljala tih 10 minuta. ◀

▷ *Koliko dugo si to radila?*

Od treće do pete godine, kad sam krenula u osnovnu školu. Pred kraj je već postalo neugodno, ne sama emisija nego ljudi koji su me znali prepoznavati na ulici i ponašati se prema meni kao da sam njihovo dijete samo zato što su me svaki dan viđali na ekranu. Gnjavili su me, navlačili kao igračku. ◀

▷ *A nakon toga?*

Nakon toga neko vrijeme nisam radila ništa, onda su me pozvali u *Mali Veliki Svijet*. Bila su dva voditeljska para, po jedan dječak i djevojčica u svakom. Međutim, ja sam nakon nekoliko mjeseci otišla zbog snimanja serije pa se tako raspao i moj par. ◀

▷ *Kakve serije? Toga se ne sjećam...*

Snimljeno je samo nekoliko nastavaka, prilično je neslavno propala. Trebalo se raditi o obitelji gdje članovi zamijene uloge, pa djeca postanu roditelji, roditelji djeca, a djed - kojeg je glumio Fabijan Šovagović - mala beba, pa je Fabijan hodao uokolo u bijeloj noćnoj haljini i s dudom u ustima. Sve u svemu, ne baš bistra humoristična serija, nije čudo da je propala. ◁

▷ *Bavila si se i kazalištem.*

Bila sam nekoliko godina u ZKM-u², ali ne bih rekla da sam se ne znam kako ozbiljno tome posvetila. ◁

▷ *I na kraju si tu fazu svog života posve ostavila iza sebe. Kako to? I je li ti pomalo žao?*

Ne znam što da ti kažem ... Recimo da sam tip osobe koju treba u nešto gurnuti ili je stalno poticati da bi se time bavila jer me zanima mnogo stvari koje me u suprotnom odvuku na neku treću stranu. A je li mi žao... pa i nije, kad vidim kakva nam je TV produkcija. ◁

I za kraj...

... ovoga puta neće biti ničega, jer smo se Azra i ja zabrljale o filmovima, DVD-ima koje svakako moramo jedna drugoj posuditi, najboljim hollywoodskim mišićima, Oprah showu i raznim drugim herojima malih i velikih ekrana. Ne, definitivno ne zvuči kao matematičarka©

Razgovarala: Hana Ševerdija

²Zagrebačko kazalište mladih